

การพัฒนากระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2
The Development of Budget Management Process of Schools
under Primary Educational Service Area Office 2

ศิริวรรณ ทัสนา, ปาริชาติ บัวเจริญ

Siriwan Tassana, Parichat Buachareon

มหาวิทยาลัยพายัพ

Payap University

Corresponding Author, Email: parichat_b@payap.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 2) พัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 และ 3) ประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่การเงินในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 123 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 246 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
2. ได้รูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ประกอบไปด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ 2) ด้านการจัดสรรงบประมาณ 3) ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน 4) ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) ด้านการบริหารการเงิน 6) ด้านการบริหารบัญชี และ 7) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์
3. ความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนความเป็นไปได้ของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบกระบวนการ, การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

ได้รับบทความ: 26 มกราคม 2567; แก้ไขบทความ: 8 กุมภาพันธ์ 2567; ตอรับตีพิมพ์: 10 กุมภาพันธ์ 2567

Received: January 26, 2024; Revised: February 8, 2024; Accepted: February 10, 2024

Abstract

The purpose of this research were: 1) study the current and desired states of budget management in schools under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2, 2) develop a budget management process model for schools in the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2, and 3) evaluate the suitability and feasibility of the budget management process model in schools under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2. The population included school administrators and financial officers from 123 schools in the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2, totaling 246 individuals. Research tools included questionnaires, interviews, and suitability and feasibility assessment forms. Statistical analysis involved percentages, mean, standard deviation, and content analysis.

The research result found that:

1. The current state of budget management in schools was found to be at a high level, while the desired state of budget management was at the highest level.
2. The developed budget management process model for schools under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2 consists of seven aspects: 1) budget preparation and proposal 2) budget allocation 3) monitoring, evaluation and reporting of operations 4) resource mobilization and investment for education 5) financial management 6) accounting management 7) management of supplies and assets.
3. The suitability of the budget management process model was assessed to be at a high level, and its feasibility was rated at the highest level.

Keywords: Process Model, School Budget Management

1. บทนำ

การศึกษา คือรากฐานของชีวิต สังคม และประเทศชาติ รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคม การศึกษาจึงต้องพัฒนาให้มีคุณภาพ โดยปัจจัยที่ขับเคลื่อนคุณภาพของการศึกษานั้นคืองบประมาณที่สนับสนุนการศึกษาอย่างสมดุลและเกิดประสิทธิภาพภายใต้การร่วมมือในการกระจายอำนาจการบริหารอย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา อีกทั้งมาตรา 60

กำหนดให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน ให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศในลักษณะเงินอุดหนุน (รายหัว) เป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษามัคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อการดำเนินการตามนิติกรรมที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาตามกฎหมายและหน่วยตรวจสอบภายใน

ทั้งนี้ มีความสอดคล้องกับการบริหารงานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้นด้วยการให้เขาเหล่านั้นรับผิดชอบในการตัดสินใจในเรื่องงบประมาณ บุคลากรและหลักสูตร นอกจากการมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องดังกล่าวของครู ผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชนแล้ว การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานยังเพิ่มประสิทธิภาพของบรรยากาศการเรียนรู้ให้กับเด็กด้วย (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2542: 73) ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งและมีมาตรฐานสามารถจัดสรรงบประมาณร่วมกันได้อย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

ดังนั้น งานบริหารงบประมาณเป็นกลุ่มงานที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการจัดงบประมาณและการบริหารงบประมาณให้กับสถานศึกษาซึ่งถือได้ว่าเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการบริหารจัดการให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเพื่อให้บรรลุตามแผนที่กำหนดไว้และเพื่อให้การบริหารงบประมาณมีความสอดคล้องกับระบบ วิธีการระบบ และวิธีการงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มีผลสำเร็จตามภารกิจที่กำหนดและรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายงบประมาณโดยมีแผนกลยุทธ์แผนการปฏิบัติงานแผนการใช้จ่ายงบประมาณและการติดตามรายงานผลเป็นเครื่องมือกำกับดูแลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ ซึ่งการบริหารงบประมาณเป็นการบริหารงานที่อยู่ในกรอบมากกว่างานในด้านอื่น ๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งและจำเป็นจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย คำสั่ง และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดภาระและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณในสิ่งที่พึงปฏิบัติและพึงระมัดระวังเริ่มตั้งแต่ได้รับเงินจัดสรร การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดทำบัญชี รวมไปถึงการจัดทำรายงานเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีต่าง ๆ ให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอเพื่อให้การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (อานวย วงศ์สิงห์, 2552: 3)

ในการดำเนินการงานการบริหารงบประมาณเป็นงานที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายข้อบังคับของกระทรวงการคลัง สืบด้วยกระบวนการในการดำเนินการด้าน

งบประมาณมีหลายขั้นตอนและซับซ้อน สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน ทำให้แนวทางปฏิบัติไม่เป็นไปในทางเดียวกัน อีกทั้งการผลัดเปลี่ยนบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณบ่อยครั้ง เพราะเกษียณอายุราชการและย้ายสถานศึกษาส่งผลให้บุคคลที่เข้ามารับช่วงต่อในการปฏิบัติงานยังขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งงบประมาณที่จัดสรรไม่เพียงพอต่อการบริหารการศึกษา ทำให้ไม่สามารถตอบสนองการพัฒนาการศึกษาได้เท่าที่ควร และความล่าช้าของการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดมายังเขตพื้นที่ที่มีความล่าช้าทำให้การบริหารจัดสรรเงินไปยังส่วนต่าง ๆ ขาดความต่อเนื่องในการบริหารงบประมาณให้ทันตามกรอบเวลาที่กำหนด (รายงานผลการดำเนินงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2, 2565: 97) จากประเด็นปัญหากระบวนการในการปฏิบัติ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
2. เพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่การเงินในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 123 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 246 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา มีดังนี้คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมิน ดังนี้

1. แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีองค์ประกอบ 22 ด้าน จำนวน 60 ข้อ ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาคำนวณค่าความสอดคล้อง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 1 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.925 จากนั้นปรับปรุงแบบสอบถามและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 โดยวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา จากขั้นตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 แล้วกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ 2) ด้านการจัดสรรงบประมาณ 3) ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน 4) ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) ด้านการบริหารการเงิน 6) ด้านการบริหารบัญชี และ 7) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ผู้วิจัยนำรูปแบบกระบวนการที่ได้มาจากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และนำมาสร้างเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ด้านดังนี้ 1) ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ 2) ด้านการจัดสรรงบประมาณ 3) ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน 4) ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) ด้านการบริหารการเงิน 6) ด้านการบริหารบัญชี และ 7) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3.3 วิธีการเก็บข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจาก บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยพายัพเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน พร้อมหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยพายัพ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินที่ได้รับนำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำตอบและนำไปประมวลผลคะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้เพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้วิธีหาค่าความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

สภาพปัจจุบันในการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37, \sigma = 0.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน ($\mu = 4.57, \sigma = 0.75$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ($\mu = 4.54, \sigma = 0.75$) และด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ ($\mu = 4.52, \sigma = 0.72$)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72, \sigma = 0.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ($\mu = 4.88, \sigma = 0.39$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และการตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ ($\mu = 4.85, \sigma = 0.52$) และด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน, ด้านการขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ และด้านการวางแผนพัสดุ ($\mu = 4.83, \sigma = 0.38$)

4.2 ผลการพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ได้รูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ประกอบไปด้วย 7 ด้านดังนี้ 1) ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ประกอบไปด้วย 10 กระบวนการ 2) ด้านการจัดสรรงบประมาณประกอบไปด้วย 7 กระบวนการ 3) ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน ประกอบไปด้วย 10 กระบวนการ 4) ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ประกอบไปด้วย 8 กระบวนการ 5) ด้านการบริหารการเงิน ประกอบไปด้วย 10 กระบวนการ 6) ด้านการบริหาร

บัญชีประกอบไปด้วย 7 กระบวนการ และ 7) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ประกอบไปด้วย 10 กระบวนการ

4.3 ผลการศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารบัญชี ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ ด้านการบริหารการเงิน และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.46) ลำดับที่สามคือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.38)

ความเป็นไปได้ของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารการเงิน ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.28) รองลงมาคือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และด้านการบริหารบัญชี ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.35) ลำดับที่สามคือ ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.27)

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สภาพปัจจุบันในการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันในการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชีทะเบียน และรายงาน รองลงมาคือ การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน และอันดับที่สามคือ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำ และจัดหาพัสดุ ทั้งนี้ อาจเพราะการจัดทำกรายงานแบบพิมพ์มีความสำคัญยิ่งจำเป็นต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดความถูกต้องตามแนวปฏิบัติเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการตรวจสอบ ลดความซับซ้อนและความผิดพลาดในการดำเนินงานบริหารงบประมาณได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์จิรา โชติพิบูลย์ และสุรางคณา มัณยานนท์ (2565: 17) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการบริหารการเงิน รองลงมาคือ ด้านการบริหารบัญชี และด้านบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ปัญหาการบริหารงานด้านงบประมาณ

ได้แก่ การจัดแผนงบประมาณของโรงเรียน วิเคราะห์ SWOT ไม่ชัดเจน การดำเนินงานทางการเงินไม่เป็นปัจจุบัน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบภายในโรงเรียนไม่มีอิสระในการทำงาน ไม่มีแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ในโรงเรียนยังไม่เป็นระบบ ใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามแผน และการจัดเก็บเอกสารประกอบการจ่ายเงินไม่เรียบร้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดรณภพ เย็นวัฒนา (2562: 77) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 พบว่าสภาพการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญพรรณ บางอร (2565: 61) สภาพการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งงานที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหามากที่สุด คืองานแผนและควบคุมภายในรองลงมาคืองานบัญชีและงานการเงินงาน ส่วนค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่งานสารสนเทศรองลงมาคืองานพัสดุและสินทรัพย์

ประเด็นที่ 2 สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ รองลงมาคือ การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และการตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ และอันดับที่สาม คือ การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน, การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ และการวางแผนพัสดุ ทั้งนี้อาจเพราะการรายงานผลการใช้จ่ายในการใช้งบประมาณในสถานศึกษา การอนุมัติงบประมาณต่าง หรือแผนปฏิบัติการในสถานศึกษา เป็นเรื่องที่ต้องจัดเตรียมเป็นประจำทุกปีเพื่อให้มีการดำเนินงานใช้งบประมาณในสถานศึกษาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง ต้องยึดหลักความถูกต้อง ความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยการศึกษาของ ทศพล นวนไชยดี และพิมพ์พร จารุจิตร (2565: 152) ได้ศึกษา การประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารงบประมาณสู่ความสำเร็จของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารงานงบประมาณ ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ซึ่งผลการวิจัย พบว่าสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการบริหารบัญชีมีความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็นด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ด้านการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ และด้านการจัดสรรงบประมาณ ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนียา เพ็ชรนอก (2563: 142) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านงานงบประมาณในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงด้านงานงบประมาณ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้านและรายข้อ พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงานบัญชีด้านการเงิน ด้านงานแผนงานและด้านงานพัสดุ พิจารณารายด้าน พบว่าด้านงานพัสดุ มีความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาโดยเร่งด่วน รองลงมาคือด้านงานบัญชีด้านงานแผนงาน และด้านงานการเงิน

ประเด็นที่ 3 ผลการพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ได้รูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ประกอบไปด้วย 7 ด้านดังนี้ ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ทั้งนี้ รูปแบบกระบวนการนี้เป็นกระบวนการสำหรับการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา ตามกรอบภาระงานบริหารงบประมาณ และแนวปฏิบัติที่บุคลากรพึงปฏิบัติได้อย่างเป็นกระบวนการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา บุญวัน (2561: 227) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารงบประมาณเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล พบว่ารูปแบบการบริหารงบประมาณเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบ องค์ประกอบย่อย 30 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การวางแผนงบประมาณ มี 4 องค์ประกอบย่อย 2) การคำนวณต้นทุนผลผลิต มี 4 องค์ประกอบย่อย 3) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง มี 5 องค์ประกอบย่อย 4) การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ มี 4 องค์ประกอบย่อย 5) การบริหารสินทรัพย์ มี 5 องค์ประกอบย่อย 6) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานมี 5 องค์ประกอบย่อย และ 7) การตรวจสอบภายในมี 3 องค์ประกอบย่อย

ประเด็นที่ 4 ความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ประชากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารบัญชี สถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ผ่านระบบสารสนเทศทางการเงินการคลังได้อย่างถูกต้องโปร่งใสและตรวจสอบได้ รองลงมาคือ ด้านการบริหารการเงิน สถานศึกษามีการรายงานงบกระแสเงินสดและรายงาน หมายเหตุประกอบการเงินตามลักษณะการจ่ายเงินของ

สถานศึกษาต่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ สถานศึกษามีการควบคุมการสั่งซื้อโดยจัดทำเอกสารการจัดซื้อ จัดจ้างอย่างเป็นระบบและรายงานผลการดำเนินงานเป็นปัจจุบัน ลำดับที่สามคือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา สถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีในการจัดหารายได้และผลประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสาธารณชน รวมทั้งเผยแพร่เชิญเกียรติผู้สนับสนุนทุนเพื่อการศึกษา ทั้งนี้อาจเพราะรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่นำมาใช้ได้จริงในการบริหารงบประมาณ ครอบคลุมตามภารกิจงานบริหารงบประมาณ สถานศึกษานำมาเป็นแนวปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติมา พวงทอง (2563: 110) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ผลวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมียุทธศาสตร์การปฏิบัติรวม 40 รายการ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้จริงสูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ที่ 4.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุจินทร์ทา ศรีวะรมย์ (2560: 20) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าจากการประเมินกลยุทธ์การบริหารงบประมาณที่พัฒนาขึ้น พบว่ามีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

ประเด็นที่ 5 ความเป็นไปได้ของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นไปได้ของรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารการเงิน สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเงินคงเหลือประจำวันของสถานศึกษาในการเก็บรักษาเงินตามหลักฐานที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา สถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีในการจัดหารายได้และผลประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสาธารณชน รวมทั้งเผยแพร่เชิญเกียรติผู้สนับสนุนทุนเพื่อการศึกษา ลำดับที่สามคือ ด้านการบริหารบัญชี สถานศึกษามีการจัดทำบัญชีการบันทึกการเปิดบัญชี และการรายงานทางบัญชีของสถานศึกษาที่ถูกต้องตามระเบียบที่กระทรวงการคลังเป็นผู้กำหนดโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย และสถานศึกษามีการจัดทำแบบบันทึกบัญชีแบบสรุป บัญชีตามแบบพิมพ์ บัญชีและเอกสารทางบัญชี ประเภทต่าง ๆ อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบันและตรวจสอบได้ ทั้งนี้อาจเพราะรูปแบบกระบวนการพัฒนางบประมาณของสถานศึกษาในการบริหารจัดการงบประมาณของตนเอง ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐที่ดี (Good governance) โดยเน้นที่

ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สถานศึกษาจะต้องมีการกำหนดแนวทางในการนำไปปฏิบัติให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม สามารถขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร สุวรรณพูล, สมชัยชัย วงษ์นายะ และสัมฤทธิ์ ไวเปี้ย (2566: 109) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 พบว่า ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงบประมาณแบบมุ่งผลงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 พบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัดและมาตรการของกลยุทธ์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิริยาพร สายช่วย, โสภณ เพ็ชรพวง และสถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์ (2565: 48) ได้ทำการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 ผลวิจัยพบว่า ผลการตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากถึงที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยมากำหนดเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

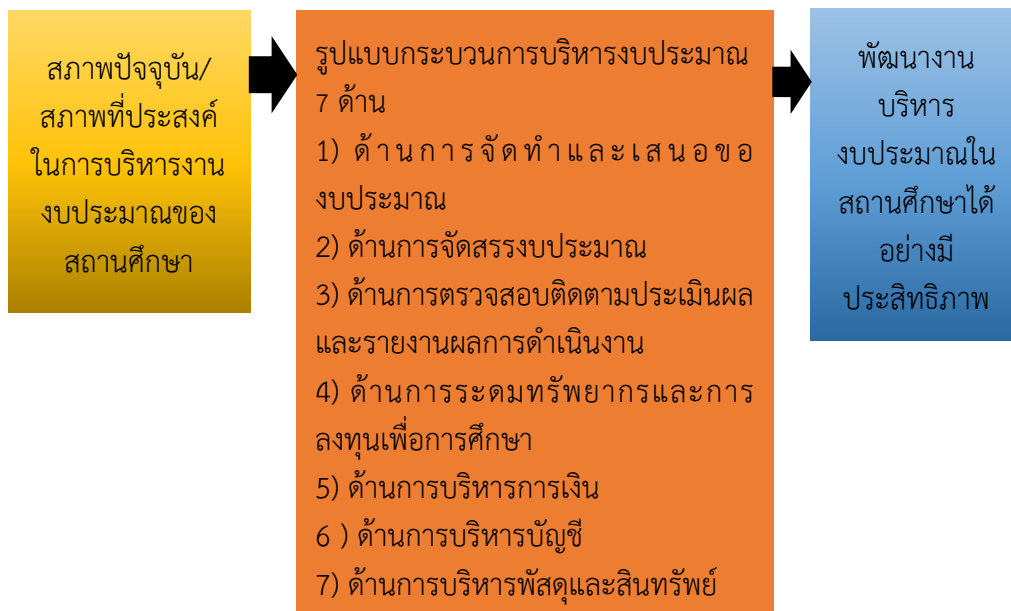
การบริหารงานงบประมาณในระดับสถานศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย มีการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะต้องผ่านการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด การกระจายอำนาจจากเขตพื้นที่การศึกษาอย่างชัดเจนให้แก่ สถานศึกษาในการบริหารจัดการงบประมาณของตนเอง ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐที่ดี (Good governance) โดยเน้นที่ความ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สถานศึกษาจะต้องมีการกำหนดแนวทางในการนำไปปฏิบัติให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมซึ่งงบประมาณเปรียบเสมือนเชื้อเพลิงในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาอุปสรรคและโอกาสของรูปแบบกระบวนการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาที่มีการบริหารงบประมาณแตกต่างกัน เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ระหว่างการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตามยุทธศาสตร์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสามารถนำมาปรับใช้ในการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดได้ รูปแบบกระบวนการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา มี 7 ด้าน คือ ด้านการจัดทำและเสนอของงบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ เป็นรูปแบบกระบวนการบริหารงานงบประมาณที่ผู้วิจัยนำเสนอขึ้นเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง และส่งผลให้การบริหารจัดการงบประมาณและสินทรัพย์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น โดยการยึดหลักการบริหารแบบการมีส่วนร่วมและแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อให้ทราบถึงความต้องการความจำเป็นที่แท้จริงของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีอิสระในการเสนอความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการไปจนถึงคณะกรรมการสถานศึกษา มีการตรวจสอบ การติดตามและประเมินผลของการใช้จ่ายงบประมาณ มีการรายงานผลเป็นระยะ ๆ เพื่อเป็นการติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด เพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้บริหารสามารถที่จะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้มาสร้างค่านิยมในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมการประหยัดทรัพยากร การเลือกใช้ต้นทุนที่ต่ำกว่าโดยอาจใช้วิธีการสร้างแรงจูงใจเพื่อก่อให้เกิดการร่วมมือ สามารถตรวจสอบได้ และก่อให้เกิดความคุ้มค่าในต้นทุนงบประมาณและประสิทธิภาพ ในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา

แผนภาพองค์ความรู้ที่ได้รับรูปแบบกระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัลยา บุญวัน. (2561). รูปแบบการบริหารงบประมาณเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น**, 15(2), 227.
- เกตุจันทร์ทา ศรีวะรมย์. (2560). กลยุทธ์การบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร. **วารสารวิจัยทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, 11(2), 20.
- จันทร์จิรา โชติพิบูลย์ และสุรางคณา มัณยานนท์. (2565). การบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, 2(1), 17.
- ชุติมา พวงทอง. (2563). แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ดริณภพ เย็นวัฒนา. (2562). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทศพล นวนไชยดี และพิมพ์พร จารุจิตร. (2565). การประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารงบประมาณสู่ความสำเร็จของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี. **วิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ**, 23(1), 152.
- เพ็ญพรรณ บางอร. (2562). แนวทางการบริหารจัดการระบบบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสพมวิทยาคม อำเภอสพมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พริยาพร สายช่วย, โสภณ เพ็ชรพวง และสถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์. (2565). เรื่องกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. **วารสารรัชต์ภาคย์**, 16(5), 48.
- มัทนียา เพ็ชรนอก. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านงานงบประมาณในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- ศศิธร สุวรรณพูล, สมชัยชัย วงษ์นายะ และสัมฤทธิ์ ไวเปี้ย. (2566). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, 17(1), 109.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). **หลักการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2. (2565). **รายงานผลการดำเนินงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2. กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2**
- อานวย วงศ์สิงห์. (2552). การกระจายอำนาจการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอแก่งกระจานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 2. **สารนิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.